

Κ.Λ. (m)

Αριθμός 1888/2020
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 30 Οκτωβρίου 2018, με την εξής σύνθεση: Μ. Καραμανώφ, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ΄ Τμήματος, Μ. Παπαδοπούλου, Κ. Πισπιρίγκος, Ο. Παπαδοπούλου, Χρ. Σιταρά, Σύμβουλοι, Δ. Μαυροπόδη, Κ. Σκούρα, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ι. Παπαχαραλάμπους.

Για να δικάσει την από 10 Οκτωβρίου 2016 αίτηση:

της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΣ Α.Ε. ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΝΗΜΑΤΟΥΡΓΕΙΑ», που εδρεύει στη Νάουσα Ημαθίας (Δ.Δ. Στενημάχου, Τ.Κ. 592 00), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Ευστάθιο Κακούνη (Α.Μ. 29621), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος παρέστη με την Κωνσταντίνα Νασοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

και κατά των παρεμβαινουσών: 1. Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η. Α.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα (Χαλκοκονδύλη 30), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α. Χαράλαμπο Συνοδινό (Α.Μ. 13863) και β. Αικατερίνη Ηλιάδου (Α.Μ. 22670), που τους διόρισε με πληρεξούσιο και 2. Ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής με την επωνυμία «Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας» (Ρ.Α.Ε.), που εδρεύει στην Αθήνα (Πειραιώς 132), η οποία παρέστη με τη δικηγόρο Διονυσία - Λευκή Σωτηροπούλου (Α.Μ. 15813), που τη διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα εταιρεία επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. ΑΠΕΗΛ/Γ/Φ1/οικ.177367/10.5/2016 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β΄ 1463/24.5.2016) και κάθε άλλη

./.

σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Ο. Παπαδοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αιτούσας εταιρείας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους πληρεξούσιους των παρεμβαινουσών και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (διπλότυπο είσπραξης τύπου Α της ΔΟΥ Δ Αθηνών, σειρά Θ 1134892, Α/Α 10706/10.10.2016).

2. Επειδή, πριν από τη συζήτηση στο ακροατήριο η αιτούσα υπέβαλε αίτημα αναβολής της συζήτησης της υπόθεσης, συνοδευόμενο από το προβλεπόμενο στον νόμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό 241526174958 1228 0084). Το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα αυτό και προχώρησε στη συζήτηση της υπόθεσης. Κατόπιν τούτου, συντρέχει νόμιμη περίπτωση επιστροφής του ανωτέρω παραβόλου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 36 παρ. 1 του ν. 4446/2016 (Α' 240) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 40 παρ. 2 του ν. 4465/2017 (Α' 47).

3. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η ακύρωση της ΑΠΕΗΛ/Γ/Φ1/οικ.177367/10.5.2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 1463/24.5.2016), καθ' ο μέρος με την απόφαση αυτή αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και του τελευταίου εδαφίου της

παραγράφου 1 του άρθρου 42 του "Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες" (Β' 832/9.4.2013), καθώς και "κάθε άλλης προγενέστερης ή μεταγενέστερης συναφούς πράξης ή παράλειψης".

4. Επειδή, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει, υπέρ του κύρους της προσβαλλομένης, η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού [ΔΕΗ ΑΕ], κάτοχος άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, ισχυριζόμενη ότι έχει πελάτες με ληξιπρόθεσμες οφειλές και ότι, εάν ακυρωθούν οι επίδικες ρυθμίσεις, στερείται "σημαντικού και αποτελεσματικού μέσου πίεσης των καταναλωτών για την εξόφληση των οφειλών τους", με συνέπεια τη διακινδύνευση ζωτικών συμφερόντων της (πρβλ. ΣτΕ 2323/2013 επτ., 2383/2013, 469/2012 επτ.).

5. Επειδή, με έννομο συμφέρον και παραδεκτώς παρεμβαίνει, επίσης, η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας [ΡΑΕ], η οποία γνωμοδότησε κατά την έκδοση της προσβαλλομένης, ασκώντας την προβλεπόμενη στον νόμο σχετική αρμοδιότητα, επιδιώκει δε τη διατήρηση του κύρους της πράξης, προς "διασφάλιση του υγιούς ανταγωνισμού και της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ενέργειας" (πρβλ. ΣτΕ 2323/2013 επτ.).

6. Επειδή, όπως παγίως γίνεται δεκτό, το κατά το άρθρο 47 παρ. 1 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8) έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης ακυρώσεως κατά διοικητικής πράξης, κανονιστικής ή ατομικής, πρέπει να είναι άμεσο, ενεστώς και προσωπικό. Ειδικότερα, άμεσο και ενεστώς έννομο συμφέρον για την προσβολή κανονιστικής πράξης με αίτηση ακυρώσεως γεννάται, κατ' αρχήν, από την έναρξη της ισχύος της, από την οποία επέρχεται η μεταβολή στην έννομη τάξη. Η δε προϋπόθεση του προσωπικού εννόμου συμφέροντος συντρέχει, όταν η προσβαλλόμενη κανονιστική ρύθμιση θίγει συγκεκριμένες ελευθερίες ή δικαιώματα του αιτούντος, τα οποία κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα και τους νόμους και των οποίων την πραγμάτωση επιδιώκει να αποκαταστήσει ο αιτών με την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης. Προσωπικό έννομο συμφέρον για την

προσβολή μιας κανονιστικής πράξης είναι δυνατόν να έχει ένας κύκλος προσώπων, στενός ή ευρύς, που εντάσσεται σε μια κατηγορία σαφώς προσδιοριζόμενη με συγκεκριμένα εννοιολογικά στοιχεία. Αυτός ο κύκλος προσώπων είναι συνήθως ευρύς στην περίπτωση της προσβολής κανονιστικών πράξεων, οι οποίες, ως ουσιαστικοί νόμοι, καταλαμβάνουν αφηρημένα τα υποκείμενα του δικαίου φυσικά ή νομικά πρόσωπα, χωρίς δηλαδή προσδιορισμό της ταυτότητάς τους. Εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις, η αίτηση ακυρώσεως ασκείται παραδεκτώσ από την άποψη του εννόμου συμφέροντος (βλ. ΣτΕ 95/2017 Ολομ, 1253/2006 επτ). Το ενδιαφέρον, εξ άλλου, του αιτούντος για την πραγμάτωση των ελευθεριών και των δικαιωμάτων του, που θίγονται, κατά τους ισχυρισμούς του, από την αντίθεση της προσβαλλομένης κανονιστικής πράξης προς το Σύνταγμα και τους νόμους, πρέπει να είναι εντονότερο από το κοινό ενδιαφέρον του πολίτη για την τήρηση της νομιμότητας. Απαιτείται δηλαδή, το ενδιαφέρον αυτό να είναι αυξημένο, λόγω της ιδιαίτερης ιδιότητας ή κατάστασης του αιτούντος ή λόγω του συγκεκριμένου ιδιαίτερου δεσμού του προς την προσβαλλόμενη πράξη και τα εξ αυτής επερχόμενα στον κόσμο του δικαίου αποτελέσματα, τα οποία συνδέονται με τη συγκεκριμένη κατάσταση ή ιδιότητα που έχει και επικαλείται ο αιτών και ένεκα των οποίων ο αιτών και ο στενός ή ευρύτερος κύκλος προσώπων στον οποίο αυτός ανήκει έχουν αυξημένο ενδιαφέρον για τη νομιμότητα της πράξης (βλ. ΣτΕ 2299/2016, 69/2016 κ.ά.). Περαιτέρω, όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, το έννομο συμφέρον τους για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως διοικητικής πράξης κρίνεται, κατά περίπτωση, ενόψει, κυρίως, των επιδιωκομένων από αυτά, κατά την συστατική τους πράξη ή το καταστατικό τους, συγκεκριμένων σκοπών και της δραστηριότητάς τους, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο της προσβαλλομένης (ΣτΕ 2913/2017 Ολομ, 1704/2017 Ολομ, 3352/2013 Ολομ).

7. Επειδή, η αιτούσα διατηρεί δύο εργοστάσια παραγωγής

νημάτων [κλωστήρια] και, για τις ανάγκες των εγκαταστάσεών της, προμηθεύεται ηλεκτρική ενέργεια από την ΔΕΗ ΑΕ, με ετήσια κατανάλωση ανερχόμενη σε 28.600 Mwh περίπου, εντάσσεται δε στην κατηγορία μεγάλων πελατών του δικτύου Μέσης Τάσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες (βλ. και το Ο-73722/5.10.2018 έγγραφο της ΡΑΕ προς το Δικαστήριο). Προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης προβάλλει ότι το ενεργειακό κόστος των μονάδων της αποτελεί βασικό στοιχείο του λειτουργικού της κόστους, με άμεση επίπτωση στη βιωσιμότητα, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά της, ότι έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την ΔΕΗ, καθώς και εκκρεμείς δικαστικές διενέξεις που αφορούν την τιμολόγηση της παρεχόμενης από την εν λόγω Επιχείρηση ενέργειας, ότι οι επίδικες κανονιστικές ρυθμίσεις, που αποκλείουν την επιλογή εκ μέρους της άλλου προμηθευτή ή την επιτρέπουν υπό δυσμενείς όρους, παραβιάζουν την δυνατότητα κάθε πελάτη να επιλέγει προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, ότι λόγω των ρυθμίσεων αυτών παραμένει δέσμια μη βιώσιμης συμβατικής σχέσης με την ΔΕΗ και αδυνατεί να συνάψει σύμβαση με άλλο προμηθευτή και με οικονομικά συμφέροντες όρους, ότι η προβλεπόμενη δυνατότητα διακανονισμού της οφειλής, είναι ιδιαίτερος δεσμευτική, καθόσον, σε περίπτωση μη τήρησης των όρων του επιτευχθέντος διακανονισμού, παρέχεται στην ΔΕΗ η εξουσία να ζητήσει την απενεργοποίηση της παροχής της αιτούσας, και ότι, ως εκ τούτου, υφίσταται βλάβη, άμεση, προσωπική και συγκεκριμένη, από την προσβαλλομένη. Όπως αναφέρεται, εξ άλλου, στην αίτηση προς το Δικαστήριο για τον προσδιορισμό σύντομης δικασίμου [αριθ. πρωτ. Π4279/4.8.2017], η αιτούσα υποχρεώθηκε, υπό την απειλή διακοπής της ηλεκτροδότησης, να συνάψει με την ΔΕΗ την από 26.4.2017 σύμβαση διακανονισμού. Ενόψει των ανωτέρω, η αιτούσα με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση. Δεν αναιρείται δε το έννομο συμφέρον της από την προαναφερθείσα

επιγενόμενη σύμβαση διακανονισμού, που της παρέχει, κατ' αρχήν, δυνατότητα καταγγελίας της σύμβασης προμήθειας με την ΔΕΗ και επιλογής άλλου προμηθευτή. Και τούτο, διότι η αιτούσα προέβη στον εν λόγω διακανονισμό υπό την απειλή της διακοπής ηλεκτροδότησης των εγκαταστάσεών της, τυχόν συμμόρφωση δε του αιτούντος προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται με την προσβαλλόμενη πράξη, δεν στερεί το έννομο συμφέρον του για την προσβολή της πράξης αυτής, η οποία, κατά τους ισχυρισμούς του, δεν είναι νόμιμη (πρβλ. ΣτΕ 64/2019, 4009/2006). Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι από το Δημόσιο και την παρεμβαίνουσα ΔΕΗ ΑΕ ισχυρισμοί ότι, μετά τη σύναψη της ανωτέρω σύμβασης διακανονισμού, η αιτούσα έχει την ευχέρεια επιλογής άλλου προμηθευτή και στερείται εννόμου συμφέροντος. Περαιτέρω, εφόσον αντικείμενο της παρούσας δίκης είναι η ακύρωση κανονιστικής διοικητικής πράξης, και όχι η επίλυση της περί την τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας αντιδικία, απορριπτέος είναι και ο προβαλλόμενος από το Δημόσιο ισχυρισμός ότι πρόκειται, κατ' ουσίαν, για διαφορά ιδιωτικού δικαίου μεταξύ της αιτούσας και της ΔΕΗ ΑΕ, για την επίλυση της οποίας αρμόδια είναι τα πολιτικά δικαστήρια.

8. Επειδή, μη συνυπολογιζόμενου του χρόνου των δικαστικών διακοπών, η 60η ημέρα από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης κανονιστικής απόφασης στην ΕτΚ [24.5.2016] ήταν η 8.10.2016, ημέρα εξαιρετέα κατά νόμον [Σάββατο], και η κρινόμενη αίτηση κατατέθηκε την πρώτη εργάσιμη ημέρα, δηλαδή τη Δευτέρα 10.10.2016. Συνεπώς, η αίτηση ασκείται εμπροθέσμως.

9. Επειδή, για την σταδιακή απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και τη δημιουργία μιας ενιαίας και ανταγωνιστικής αγοράς στον τομέα αυτό εκδόθηκαν τρεις δέσμες μέτρων, με αντίστοιχες Οδηγίες και Κανονισμούς. Ειδικότερα: Αρχικώς, εκδόθηκε η Οδηγία 96/92/ΕΚ (ΕΕ L 27) για το άνοιγμα της εν λόγω αγοράς στον ανταγωνισμό. Η Οδηγία αυτή

καταργήθηκε, με την Οδηγία 2003/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 176), επιχειρήθηκε δε η δεύτερη φάση ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με στόχο την πλήρη, αλλά σταδιακή απελευθέρωσή της. Ο στόχος για σταδιακή εξάλειψη των εμποδίων του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας αποτυπώνεται στο άρθρο 21 της Οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο η ελεύθερη επιλογή του προμηθευτή από τους καταναλωτές αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της διαδικασίας απελευθέρωσης. Προς τούτο, το άρθρο αυτό προβλέπει, θέτοντας σχετικό χρονοδιάγραμμα, ότι τα κράτη-μέλη μεριμνούν ώστε όλοι οι πελάτες να είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια από τον προμηθευτή της επιλογής τους μετά την 1η Ιουλίου 2007. Η εν λόγω Οδηγία περιέχει επίσης συγκεκριμένες ρυθμίσεις με γνώμονα την εναρμόνιση μεταξύ των αναγκών της ελεύθερης αγοράς και εκείνων της δημόσιας υπηρεσίας (ΣτΕ 1761/2016 επτ, 2323/2013 επτ). Για τη μεταφορά της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη εκδόθηκε ο ν. 3426/2005 (Α' 309), με τον οποίο τροποποιήθηκε ο ν. 2773/1999 (Α' 286), που είχε εκδοθεί για την μεταφορά της προηγούμενης Οδηγίας 96/92/ΕΚ. Στην τρίτη δέσμη μέτρων εντάσσονται: (α) η Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 211), για την εισαγωγή κοινών κανόνων στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ και (β) ο Κανονισμός (ΕΚ) 714/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 211), που αφορά τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας. Κατά τα διαλαμβανόμενα στο προοίμιο της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ: "(1) Στόχοι της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ... είναι η παροχή πραγματικών επιλογών σε όλους τους καταναλωτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε είναι πολίτες είτε επιχειρήσεις, η παροχή νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και η αύξηση του διασυνοριακού εμπορίου, ώστε να επιτευχθούν κέρδη σε απόδοση, ανταγωνιστικές τιμές,

υψηλότερα πρότυπα παρεχόμενων υπηρεσιών, και να ενισχυθεί ταυτόχρονα η ασφάλεια του εφοδιασμού και η αειφορία ... (3) Οι ελευθερίες που εγγυάται η συνθήκη στους πολίτες της Ένωσης -μεταξύ άλλων η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών και η ελευθερία εγκατάστασης- είναι δυνατές μόνο σε πλαίσιο πλήρως ανοικτής αγοράς, η οποία παρέχει σε όλους τους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν ελεύθερα τους προμηθευτές τους και δίνει σε όλους τους προμηθευτές την ελευθερία να προμηθεύουν τους πελάτες τους ... (20) Προκειμένου να αναπτυχθεί ανταγωνισμός στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, οι μη οικιακοί καταναλωτές θα πρέπει να μπορούν να επιλέγουν τους προμηθευτές τους και να συνάπτουν συμβάσεις για την κάλυψη των αναγκών τους σε ηλεκτρική ενέργεια με περισσότερους προμηθευτές. Οι καταναλωτές αυτοί θα πρέπει να προστατεύονται από ρήτρες αποκλειστικότητας σε συμβάσεις, οι οποίες συνεπάγονται τον αποκλεισμό ανταγωνιστικών ή/και συμπληρωματικών προσφορών ... (39) Η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας πάσχει από έλλειψη ρευστότητας και διαφάνειας, η οποία εμποδίζει την αποτελεσματική κατανομή των πόρων, την αντιστάθμιση του κινδύνου και την είσοδο νέων επιχειρήσεων. Απαιτείται ενίσχυση του ανταγωνισμού και της ασφάλειας του εφοδιασμού διευκολύνοντας την ένταξη νέων εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής στο ηλεκτρικό δίκτυο σε όλα τα κράτη μέλη, ενθαρρύνοντας ιδίως τους νεοεισερχομένους στην αγορά. Η εμπιστοσύνη στην αγορά, η ρευστότητα στην αγορά και ο αριθμός των συμμετεχόντων στην αγορά θα πρέπει να αυξηθούν και, προς τούτο, θα πρέπει να αναβαθμιστεί η ρυθμιστική εποπτεία επί των επιχειρήσεων που προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια ... (47) Τα κράτη-μέλη θα πρέπει να δύνανται να ορίσουν ύστατο προμηθευτή ... (50) Οι απαιτήσεις δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων της καθολικής υπηρεσίας ... θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω ώστε να διασφαλισθεί ότι όλοι οι καταναλωτές, και ιδιαίτερα οι πιο ευάλωτοι, έχουν τη

δυνατότητα να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό και τις δικαιότερες τιμές ... (51) Τα συμφέροντα των καταναλωτών θα πρέπει να βρίσκονται στην καρδιά της παρούσας οδηγίας και η ποιότητα εξυπηρέτησης θα πρέπει να αποτελεί κεντρική ευθύνη των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας. Τα υφιστάμενα δικαιώματα των καταναλωτών θα πρέπει να ενισχυθούν και να διασφαλισθούν, και να περιλαμβάνουν μεγαλύτερη διαφάνεια και εκπροσώπηση. Η προστασία των καταναλωτών θα πρέπει να διασφαλίζει ότι όλοι οι καταναλωτές στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο απολαμβάνουν τα οφέλη μιας ανταγωνιστικής αγοράς. Τα δικαιώματα των καταναλωτών θα πρέπει να επιβάλλονται από τα κράτη μέλη ή, όταν το κράτος μέλος έχει προβλέψει σχετικά, από τις ρυθμιστικές αρχές ... (57) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδίδουν μέγιστη σημασία στην προώθηση του θεμιτού ανταγωνισμού και της ευχερούς πρόσβασης για διάφορους προμηθευτές, καθώς και στην εξασφάλιση δυναμικού για νέα παραγωγή ενέργειας, προκειμένου οι καταναλωτές να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει μια ελευθερωμένη εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας ...". Περιέχονται δε στην Οδηγία 2009/72/EK οι ακόλουθες διατάξεις: Σύμφωνα με το άρθρο 3: Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας λειτουργούν "με σκοπό την επίτευξη ανταγωνιστικής, ασφαλούς και περιβαλλοντικώς βιώσιμης αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας" [παρ. 1]· τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις δραστηριοποιούμενες στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας επιχειρήσεις, "χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας" [παρ. 2], διασφαλίζουν ότι "όλοι οι οικιακοί πελάτες και ... οι μικρές επιχειρήσεις ... απολαύουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας ... σε λογικές ... και διαφανείς τιμές" [παρ. 3], και διασφαλίζουν, επίσης, ότι: "(α) όταν οι καταναλωτές επιθυμούν, τηρώντας τους όρους των συμβάσεων, να αλλάξουν προμηθευτή, η αλλαγή θα πραγματοποιείται από τον

ενδιαφερόμενο διαχειριστή μέσα σε τρεις εβδομάδες, και (β) οι καταναλωτές έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν όλα τα σχετικά στοιχεία για την κατανάλωση. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που αναφέρονται στα στοιχεία (α) και (β) παρέχονται σε όλους τους καταναλωτές χωρίς διακρίσεις σε σχέση με το κόστος, την προσπάθεια ή τον χρόνο” [παρ. 5]. τα κράτη μέλη “λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των τελικών πελατών ... μεριμνούν ώστε να υπάρχουν επαρκείς διασφαλίσεις για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών ... Διασφαλίζουν υψηλά επίπεδα προστασίας των καταναλωτών, ιδίως όσον αφορά τη διαφάνεια σχετικά με τους συμβατικούς όρους και προϋποθέσεις, τη γενική πληροφόρηση και τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο δικαιούχος πελάτης μπορεί πράγματι να αλλάξει προμηθευτή εύκολα. Όσον αφορά τουλάχιστον τους οικιακούς πελάτες, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τα μέτρα που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι” [παρ. 7]. Στο Παράρτημα Ι της ως άνω Οδηγίας, υπό τον τίτλο “Μέτρα για την προστασία των καταναλωτών”, ορίζεται ότι: “Με την επιφύλαξη των κοινοτικών κανόνων σχετικά με την προστασία των καταναλωτών ... τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 3 έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν ότι οι πελάτες: (α) έχουν το δικαίωμα να συνάπτουν σύμβαση με τον φορέα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, στην οποία καθορίζονται: ... η διάρκεια της σύμβασης, οι όροι ανανέωσης και λήξης της παροχής υπηρεσιών και της σύμβασης, η ύπαρξη τυχόν δικαιώματος λύσης της σύμβασης και κατά πόσον επιτρέπεται η υπαναχώρηση από τη σύμβαση χωρίς επιβάρυνση ... (β) ... (ε) δεν επιβαρύνονται για αλλαγή προμηθευτή· (στ) ... (ι) λαμβάνουν τελικό λογαριασμό κλεισίματος, μετά από κάθε αλλαγή προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, μέσα σε 6 εβδομάδες από την αλλαγή αυτή” [παρ. 1].

10. Επειδή, με τον ν. 4001/2011 (Α΄ 179) ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η ανωτέρω Οδηγία 2009/72/ΕΚ. Κατά το άρθρο 1

του νόμου αυτού, οι δραστηριότητες της παραγωγής, της προμήθειας, της αγοράς, της μεταφοράς και της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας είναι κοινής ωφέλειας και τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους. Κατά τους ορισμούς του άρθρου 2 παρ. 1: οι πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας “διακρίνονται σε πελάτες χονδρικής και σε τελικούς πελάτες, σε επιλέγοντες και μη επιλέγοντες και σε οικιακούς και μη οικιακούς” [περίπτωση (ιδ), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο έκδοσης της προσβαλλομένης], τελικός πελάτης είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια αποκλειστικά για δική του χρήση [περίπτωση (ιστ), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 53 παρ. 1 του ν. 4277/2014 (Α’ 156)], οικιακός πελάτης είναι αυτός που αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια “για δική του οικιακή κατανάλωση, αποκλεισμένων των εμπορικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων”, μη οικιακός πελάτης είναι αυτός που αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια, “η οποία δεν προορίζεται για τη δική του οικιακή χρήση, συμπεριλαμβανομένων των πελατών χονδρικής και των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας”, επιλέγων πελάτης είναι αυτός “που δικαιούται να επιλέγει Προμηθευτή ή αγοράζει απευθείας ... ηλεκτρική ενέργεια, κατά τις διατάξεις του παρόντος” [περιπτώσεις (ιζ), (ιη), (ιθ)], προμήθεια είναι η πώληση, περιλαμβανομένης της μεταπώλησης, ηλεκτρικής ενέργειας σε πελάτες [περίπτωση (κα)], προμηθευτής είναι το φυσικό και νομικό πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας [περίπτωση (κβ)]. Στο άρθρο 47 [παρ. 1 και 2] του ως άνω νόμου, που αφορά τα “Δικαιώματα Επιλεγόντων Πελατών”, ορίζονται τα εξής: “1. Οι Επιλέγοντες Πελάτες έχουν δικαίωμα ελεύθερης επιλογής Προμηθευτή. Όλοι οι Επιλέγοντες Πελάτες ηλεκτρικής ενέργειας που συνδέονται στην Υψηλή και Μέση Τάση και οι Επιλέγοντες Πελάτες Φυσικού Αερίου, δύναται να προμηθεύονται ενέργεια, ταυτοχρόνως, από περισσότερους του ενός Προμηθευτές. Η διαδικασία αλλαγής προμηθευτή δεν επιφέρει οικονομική επιβάρυνση στον πελάτη. Η αλλαγή Προμηθευτή δεν απαλλάσσει τον Πελάτη από την υποχρέωση τήρησης των

συμβατικών του δεσμεύσεων. 2. Η Προμήθεια επιτρέπεται μόνο μετά από σύναψη Σύμβασης Προμήθειας μεταξύ Προμηθευτή και πελάτη. Η Σύμβαση Προμήθειας συνάπτεται κατόπιν προσφοράς Προμήθειας, την οποία καταρτίζει και υποβάλλει ο Προμηθευτής στον Πελάτη κατόπιν αίτησής του. Οι γενικοί και ειδικοί όροι της Σύμβασης Προμήθειας πρέπει να είναι συμβατοί με τις αρχές της καλής πίστης και τήρησης των συναλλακτικών ηθών, και να καθίστανται εν γνώσει του πελάτη πριν από τη σύναψη της Σύμβασης Προμήθειας". Κατά το επόμενο άρθρο 48: "1. Οι Προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας και Φυσικού Αερίου, υποχρεούνται ιδίως: (α) Να πληροφορούν τους Πελάτες τους για τη δυνατότητα αλλαγής Προμηθευτή, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 47. (β) Να παρέχουν ... πληροφορίες ως προς τη δυνατότητα ένταξης του Πελάτη στις κατηγορίες των Ευάλωτων Πελατών ... (γ) Να παρέχουν πληροφορίες για τη δυνατότητα πρόσβασης του Πελάτη στην Υπηρεσία Τελευταίου Καταφυγίου και προκειμένου για την ηλεκτρική ενέργεια και στην Καθολική Υπηρεσία ... 5. Ο Προμηθευτής δικαιούται να αρνηθεί να προμηθεύσει συγκεκριμένο Πελάτη εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι, όπως η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών του Πελάτη προς άλλον Προμηθευτή. Οι προϋποθέσεις άρνησης προμήθειας και διακοπής της παροχής πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένες και παρέχονται στον Πελάτη εκ των προτέρων και ιδίως κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη της Σύμβασης Προμήθειας". Κατά το άρθρο 51: "1. Με τους Κώδικες Προμήθειας που εκδίδονται κατά τις διατάξεις ... [του άρθρου] 138 για την ηλεκτρική ενέργεια, δύναται να εξειδικεύονται οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου και να διαφοροποιούνται οι ως άνω υποχρεώσεις των Προμηθευτών για διαφορετικές κατηγορίες πελατών [αναλόγως] των ιδιαιτεροτήτων των πελατών αυτών ως προς την κατανάλωσή τους και τις οικονομικές και διαπραγματευτικές τους δυνατότητες. Με τους Κώδικες Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας και Φυσικού Αερίου ρυθμίζονται ειδικότερα: (α) Η διαδικασία αλλαγής Προμηθευτή και το απαιτούμενο

χρονικό διάστημα για την ολοκλήρωσή της που δεν δύναται να υπερβαίνει τις τρεις (3) εβδομάδες, από την κοινοποίηση της σχετικής εντολής περί αλλαγής εκπροσώπησης προς τον αρμόδιο Διαχειριστή, κατά τρόπον ώστε να διευκολύνεται η αλλαγή Προμηθευτή, χωρίς οικονομική επιβάρυνση του Πελάτη, καθώς και οι υποχρεώσεις του Προμηθευτή και του πελάτη κατά τη διαδικασία αλλαγής. (β) Οι όροι και οι προϋποθέσεις Προμήθειας σε Πελάτες. (γ) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις Προμηθευτών και πελατών, τόσο κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων και της σύναψης σύμβασης μεταξύ τους όσο και κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων. (δ) ... (ε) Η διαδικασία σύναψης Σύμβασης Προμήθειας και ιδίως (αα) ... (εε) Οι προϋποθέσεις άρνησης Προμήθειας. (στ) ... (ζ) Η ελάχιστη διάρκεια της Σύμβασης Προμήθειας και σχετικοί όροι και προϋποθέσεις για την πρόωρη λύση και καταγγελία της Σύμβασης. (η) ... 3. Ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση Προμήθειας, οι Κώδικες Προμήθειας καθορίζουν ιδίως: (α) ... (ζ) Τη διαδικασία χειρισμού ληξιπρόθεσμων οφειλών. (η) ... (ι) Τη διαδικασία καταγγελίας της Σύμβασης Προμήθειας. (ια) Τις περιπτώσεις και τη διαδικασία λύσης και εκχώρησης της Σύμβασης Προμήθειας". Κατά το άρθρο 137 παρ. 1, κατ' αρχήν, "Όλοι οι καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας ορίζονται ως Επιλέγοντες Πελάτες ...". Τέλος, Κατά το άρθρο 138: "1. Ο Κώδικας Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε Πελάτες εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από γνώμη της ΡΑΕ, κατόπιν προηγούμενης δημόσιας διαβούλευσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 2. Με τον Κώδικα Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σε Πελάτες καθορίζονται ιδίως: (α) Οι όροι και οι προϋποθέσεις σύναψης, τροποποίησης και λύσης συμβάσεων Προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, οι όροι που υποχρεωτικώς περιλαμβάνονται στις σχετικές συμβάσεις και, ιδίως, όροι προστασίας των καταναλωτών, καθώς και διαδικασίες εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών.

(β) Οι περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται να διακόπτεται η Προμήθεια, ιδίως, όταν ο Πελάτης είναι υπερήμερος ως προς την καταβολή του τιμήματος. (γ) ... (ε) Ο τρόπος διασφάλισης της δυνατότητας αλλαγής Προμηθευτή, χωρίς οικονομική ή άλλη επιβάρυνση. (στ) ... (ζ) Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διενέργεια της Προμήθειας σε Πελάτη”.

11. Επειδή, δυνάμει των εξουσιοδοτικών διατάξεων των ανωτέρω άρθρων 51 και 138 του ν. 4001/2011 εκδόθηκε ο Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες (Β΄ 832/9.4.2013). Κατά το άρθρο 1, με τον Κώδικα Προμήθειας ρυθμίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των Προμηθευτών και των Πελατών, “τόσο κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων και της σύναψης της μεταξύ τους σύμβασης, όσο και κατά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων” [παρ. 1], νοείται δε ως πελάτης ο τελικός πελάτης, δηλαδή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια αποκλειστικά για δική του χρήση [παρ. 2]. Κατά το άρθρο 3, “Με κριτήριο τον σκοπό τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας που προμηθεύονται, οι Πελάτες κατατάσσονται σε Οικιακούς και Μη Οικιακούς. Ανάλογα με την ισχύ παροχής σε kVA και το μέγεθός τους, οι Πελάτες διακρίνονται περαιτέρω σε Μικρούς και Μεγάλους. Στην κατηγορία των Μικρών Πελατών, εντάσσονται οι Οικιακοί ανεξαρτήτ[ως] παροχής και οι Μη Οικιακοί με ισχύ παροχής έως 25 kVA, για μεμονωμένες εγκαταστάσεις. Με κριτήριο το επίπεδο της τάσης σύνδεσης στο Σύστημα ή το Δίκτυο, κατατάσσονται σε Πελάτες (α) Υψηλής Τάσης (ΥΤ), (β) Μέσης Τάσης (ΜΤ), (γ) Χαμηλής Τάσης (ΧΤ)” [παρ. 2]. Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι ο Κώδικας Προμήθειας τροποποιείται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού μετά από γνώμη της ΡΑΕ, στο δε άρθρο 6 ότι “Για την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας απαιτείται σύναψη Σύμβασης Προμήθειας μεταξύ του Προμηθευτή και του Πελάτη. Η Σύμβαση συνάπτεται στη βάση Προσφοράς Προμήθειας που υποβάλλει ο Προμηθευτής στον Πελάτη μετά από αίτηση του τελευταίου ...” [παρ. 1]. Κατά το άρθρο 15 παρ. 2, με την αίτηση του πελάτη “υποβάλλεται

αντίγραφο του τελευταίου εκκαθαριστικού λογαριασμού, εκτός εάν η αίτηση αφορά πρώτη ενεργοποίηση της σύνδεσης”. Κατά το άρθρο 18: “Η Σύμβαση Προμήθειας καταρτίζεται εγγράφως και έχει κατ’ ελάχιστο το ακόλουθο περιεχόμενο: α. Στοιχεία του Προμηθευτή και του Πελάτη ... ε. Τη διάρκεια της Σύμβασης Προμήθειας, με βάση την Αίτηση του Πελάτη, και τον τρόπο ανανέωσής της. στ. Το ύψος της εγγύησης, τις προϋποθέσεις και τη μεθοδολογία αναπροσαρμογής της, τις προϋποθέσεις επιστροφής και τις περιπτώσεις κατάπτωσής της. ζ. ... η. Τις συνέπειες υπερημερίας λόγω μη εμπρόθεσμης εξόφλησης του λογαριασμού κατανάλωσης. θ. Ειδική μνεία των λόγων που δικαιολογούν αποσύνδεση της παροχής. ι. ... ιβ. Περιπτώσεις κατά τις οποίες ο Προμηθευτής δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας, τρόπο κοινοποίησης της καταγγελίας στον Πελάτη και προθεσμία προηγούμενης γνωστοποίησης. ιγ. Όρους αναφορικά με τον ελάχιστο χρόνο παραμονής της Σύμβασης σε ισχύ, αν τέτοιος χρόνος προβλέπεται, αντισταθμιστικά οφέλη που παρέχονται στον Πελάτη, ενδεχόμενες ρήτρες που επιβάλλονται στον Πελάτη εάν καταγγείλει την Σύμβαση πριν την λήξη της ελάχιστης διάρκειάς της ή εάν καταγγελθεί η Σύμβαση από τον Προμηθευτή λόγω υπερημερίας του Πελάτη ως προς την εξόφληση οφειλών του κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 παρ. 6 του παρόντος ...” [παρ. 2]· η Σύμβαση Προμήθειας δύναται επιπλέον να περιλαμβάνει “Ρητή πρόβλεψη περί παροχής συγκατάθεσης του Πελάτη για την παροχή πληροφοριών σε τρίτους Προμηθευτές σχετικά με την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τυχόν εντολών απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) τελευταίους μήνες, στο πλαίσιο επεξεργασίας αίτησης του Πελάτη για αλλαγή Προμηθευτή” [παρ. 3 περ. α]· [μ]ε στόχο την επιτάχυνση της διαδικασίας αλλαγής Προμηθευτή και την αποφυγή καθυστερήσεων, ο Πελάτης δηλώνει την ένδειξη κατανάλωσης εκάστου μη ωριαίου μετρητή του, η οποία και διαβιβάζεται

από τον Προμηθευτή στον αρμόδιο Διαχειριστή Δικτύου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις των σχετικών Κωδίκων” [παρ. 6]. Κατά το άρθρο 19, η διάρκεια της Σύμβασης Προμήθειας καθορίζεται με συμφωνία των μερών, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων τροποποίησης και καταγγελίας. Στο άρθρο 20 [παρ. 1-3] ορίζεται ότι: “1. Ο Προμηθευτής δύναται να ζητά από τον Πελάτη την καταβολή εγγύησης κατά την υπογραφή της Σύμβασης Προμήθειας, για την εξασφάλιση, αποκλειστικά, μελλοντικών οφειλών που απορρέουν από τη Σύμβαση Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας. 2. Το ποσό της εγγύησης δύναται να αναπροσαρμόζεται κατά την διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, σε περίπτωση που παρατηρείται σημαντική απόκλιση των Λογαριασμών ... ή σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης καθυστέρησης του πελάτη στην εξόφληση των λογαριασμών του. Ο Προμηθευτής υποχρεούται να ενημερώσει τον Πελάτη μέσω του τρέχοντος Λογαριασμού Κατανάλωσης για την αναπροσαρμογή της εγγύησης και να χρεώσει ή να πιστώσει το ποσό της διαφοράς στον επόμενο Λογαριασμό Κατανάλωσης. 3. Σε περίπτωση καταγγελίας της Σύμβασης Προμήθειας από τον Προμηθευτή λόγω μη εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 39, το ποσό της εγγύησης καταπίπτει υπέρ του Προμηθευτή και συμψηφίζεται με το ποσό των ληξιπρόθεσμων οφειλών”, στο άρθρο 21 [παρ. 1-3] ότι: “1. Ο Πελάτης δύναται οποτεδήποτε και αναίτια να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας. Η καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας από Πελάτη ουδεμία συνέπεια, οικονομική ή άλλης φύσεως, επιφέρει σε βάρος του Πελάτη, με εξαίρεση την περίπτωση που η Σύμβαση Προμήθειας περιλαμβάνει ειδικούς όρους σχετικά με τον ελάχιστο χρόνο ισχύος και την οφειλόμενη αποζημίωση αν η Σύμβαση καταγγελθεί από τον Πελάτη, ή από τον Προμηθευτή αποκλειστικά λόγω υπερημερίας του Πελάτη ως προς την εξόφληση οφειλών του, πριν την παρέλευση του ελάχιστου χρόνου. Σε κάθε περίπτωση, ο Προμηθευτής δεν δικαιούται αποζημίωση αν η Σύμβαση καταγγελθεί από τον Πελάτη εντός τριάντα (30) ημερών

από την ειδοποίηση του Προμηθευτή για τροποποίηση όρου της Σύμβασης ή τη γνώση της τροποποίησης Χρεώσεων Προμήθειας, ακόμη και αν η εν λόγω καταγγελία λάβει χώρα κατά τη διάρκεια του ελάχιστου χρόνου ισχύος της Σύμβασης. 2. Η καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας από Πελάτη γίνεται εγγράφως. Με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 42 του παρόντος, τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται μετά την παρέλευση τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία αποστολής αυτής στον Προμηθευτή. 3. Με την επιφύλαξη των ειδικότερων ρυθμίσεων που ισχύουν για τους Ευάλωτους Πελάτες, ο Προμηθευτής δύναται να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας και να προβεί στις προβλεπόμενες ενέργειες προς τον αρμόδιο Διαχειριστή για την παύση εκπροσώπησης μετρητή Πελάτη του, τον οποίο έχει καταστήσει υπερήμερο ως προς την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 39 του παρόντος. Τα αποτελέσματα της κατά τα ανωτέρω καταγγελίας επέρχονται άμεσα", στο άρθρο 28 ότι: "Ο Προμηθευτής υποχρεούται να κάνει δεκτές τις Αιτήσεις Προμήθειας Μικρών Πελατών, εκτός αν συντρέχει μία από τις παρακάτω εξαντλητικά αναφερόμενες περιπτώσεις: α. Αν υφίστανται ληξιπρόθεσμες οφειλές του αιτούντος προς τον Προμηθευτή που απορρέουν από προηγούμενη μεταξύ τους Σύμβαση Προμήθειας ή προς οποιονδήποτε άλλο Προμηθευτή, ή αν ο αιτών δεν προσκομίζει αντίγραφο του τελευταίου Λογαριασμού Κατανάλωσης, ή αν έχει υποβληθεί τουλάχιστον δύο φορές εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών του Πελάτη κατά το προηγούμενο της αίτησης έτος. β. Αν ο Προμηθευτή δεν προμηθεύει την κατηγορία Πελατών στην οποία εντάσσεται ο Πελάτης. γ. Αν η αίτηση Προσφοράς δεν συμπληρώθηκε εντός της προθεσμίας που τέθηκε από τον Προμηθευτή ..." [παρ. 1], στο άρθρο 29 ότι "Ο Προμηθευτής υποχρεούται να προμηθεύει τον Πελάτη με ηλεκτρική ενέργεια, καθ' όλο τον χρόνο της ελάχιστης διάρκειας της Σύμβασης Προμήθειας, με την επιφύλαξη των προβλεπομένων [στο άρθρο 21]" [παρ. 2], στο άρθρο 34 [παρ. 4, 5] ότι:

“4. Το δικαίωμα του Προμηθευτή να υποβάλει στον αρμόδιο Διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών, ή να καταγγείλει τη Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 39, δεν μπορεί να ασκηθεί κατά Ευάλωτων Οικιακών Πελατών για το χρονικό διάστημα από Νοέμβριο έως Μάρτιο, καθώς και κατά τη διάρκεια των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου. 5. Ειδικώς για τους Ευάλωτους Οικιακούς Πελάτες των περιπτώσεων 1(β) και 1(δ) του άρθρου 52 του ν. 4001/2011, ήτοι τους Πελάτες που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης, και αυτούς με σοβαρά προβλήματα υγείας, ο Προμηθευτής δικαιούται να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας μόνο στην περίπτωση που ο Πελάτης είναι υπερήμερος ως προς την εξόφληση έξι (6) διαδοχικών Λογαριασμών Κατανάλωσης, και εφόσον προηγουμένως έχει αποστείλει ειδοποίηση με την οποία ενημερώνει τον Πελάτη: α) για τη δυνατότητα του Πελάτη για διακανονισμό πληρωμής των οφειλών του, και β) για την πρόθεσή του να καταγγείλει τη Σύμβαση τάσσοντάς του προθεσμία είκοσι (20) ημερών προς εξόφληση, η οποία και παρήλθε άπρακτη. Εφόσον ο Προμηθευτής προβεί στην καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας, ο ως άνω Ευάλωτος Οικιακός Πελάτης, ο οποίος χρήζει μηχανικής υποστήριξης ή έχει σοβαρά προβλήματα υγείας, μεταπίπτει αυτόματα στο καθεστώς της Καθολικής Υπηρεσίας, χωρίς να προηγηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο διακοπή της ηλεκτροδότησης του”, στο άρθρο 36 [παρ. 1, 2] ότι: “1. Η Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας διενεργείται μέσω της εκπροσώπησης Μετρητή Φορτίου Πελάτη από Προμηθευτή, με την υποβολή σχετικής Δήλωσης Εκπροσώπησης στον αρμόδιο Διαχειριστή Δικτύου, κατά τα οριζόμενα στους Κώδικες Διαχείρισης Δικτύων. 2. Οι Μετρητές Φορτίου, για τους οποίους ουδέποτε έχει υποβληθεί Δήλωση Εκπροσώπησης Μετρητή Φορτίου ... συνεχίζουν να εκπροσωπούνται από τον αρχικό Προμηθευτή τους”, στο άρθρο 39 [παρ. 6-8] ότι: “6. Αν ο Λογαριασμός Κατανάλωσης δεν εξοφληθεί εντός της οριζόμενης προθεσμίας, ο Προμηθευτής προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες: α.

Αναγράφει το ποσό της ληξιπρόθεσμης οφειλής στον αμέσως επόμενο λογαριασμό και προσθέτει το ποσό αυτό βεβαρημένο με τον νόμιμο τόκο υπερημερίας στο συνολικό οφειλόμενο ποσό του νέου λογαριασμού που ο Πελάτης οφείλει να καταβάλει εντός της κανονικής προθεσμίας εξόφλησης του νέου λογαριασμού. β. Αν παρέλθει άπρακτη και η δεύτερη κατά σειρά προθεσμία εξόφλησης, ο Προμηθευτής δύναται να υποβάλει στον αρμόδιο διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών. Η εντολή αυτή κοινοποιείται υποχρεωτικώς προς τον Πελάτη. γ. Αν η ληξιπρόθεσμη οφειλή δεν εξοφληθεί εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση στον Πελάτη της εντολής απενεργοποίησης μετρητή φορτίου, ο Προμηθευτής δύναται να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας υποβάλλοντας στον αρμόδιο διαχειριστή δήλωση παύσης εκπροσώπησης, ενημερώνοντας ανάλογα τον Πελάτη. 7. Ο Προμηθευτής δεν δύναται να υποβάλει εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου ή να καταγγείλει Σύμβαση Προμήθειας, με την υποβολή δήλωσης παύσης εκπροσώπησης, λόγω υπερημερίας Πελάτη ως προς την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών, εάν οι εν λόγω οφειλές αμφισβητούνται από τον Πελάτη, και προς τούτο έχει προσφύγει ενώπιον αρμόδιας αρχής ή δικαστηρίου και έχει λάβει προσωρινή διαταγή ή αναστολή εκτέλεσης της απενεργοποίησης του μετρητή του ή παύσης εκπροσώπησης, αντίστοιχα. Σε περίπτωση που κριθεί αβάσιμη η αμφισβήτηση εκ μέρους του Πελάτη, η οφειλή βαρύνεται με τον νόμιμο τόκο υπερημερίας. Εφόσον εκκρεμεί η ως άνω διαφορά, ο Προμηθευτής δύναται να αρνηθεί την ανανέωση της Σύμβασης Προμήθειας ... 8. Στην περίπτωση της παραγράφου 7, ο Πελάτης διατηρεί το δικαίωμα καταγγελίας της Σύμβασης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 21. 9. Σε Πελάτες οι οποίοι είναι πιθανόν να αντιμετωπίζουν δυσχέρεια ή αδυναμία αποπληρωμής λογαριασμών κατανάλωσης, ο Προμηθευτής δύναται να παρέχει ... ειδικά προγράμματα ρύθμισης εξόφλησης λογαριασμών ή διακανονισμού ..." και στο άρθρο 42 ότι: "1. Η αλλαγή

Προμηθευτή επιτρέπεται μετά από προηγούμενη έγγραφη καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας. Η εν λόγω καταγγελία λαμβάνει χώρα είτε από τον ίδιο τον Πελάτη, είτε από το νέο Προμηθευτή κατόπιν σχετικής έγγραφης εξουσιοδότησης του Πελάτη. Η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών που απορρέουν από τη Σύμβαση Προμήθειας δεν εμποδίζει την άσκηση του δικαιώματος αλλαγής Προμηθευτή. 2. Ο νέος Προμηθευτής υποχρεούται να υποβάλει Δήλωση Εκπροσώπησης του Μετρητή Φορτίου του Πελάτη στον αρμόδιο Διαχειριστή, κατά τα οριζόμενα στις κείμενες διατάξεις, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη σύναψη Σύμβασης Προμήθειας ... Σε κάθε περίπτωση, η καταγγελία της Σύμβασης με τον αρχικό Προμηθευτή προηγείται της υποβολής Δήλωσης Εκπροσώπησης Μετρητή Φορτίου. 3. Τα έννομα αποτελέσματα της καταγγελίας της Σύμβασης Προμήθειας επέρχονται την προηγούμενη της ημέρας έναρξης ισχύος της Δήλωσης Εκπροσώπησης Μετρητή που προβλέπεται στην παράγραφο 2, όπως η ημέρα αυτή καθορίζεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή και γνωστοποιείται στον παλαιό και τον νέο Προμηθευτή, κατά τα οριζόμενα στους Κώδικες Διαχείρισης Δικτύων. Ο χρόνος έναρξης ισχύος της νέας Σύμβασης Προμήθειας συμπίπτει με την ανωτέρω ημέρα έναρξης ισχύος της Δήλωσης Εκπροσώπησης Μετρητή Φορτίου. 4. Ο Πελάτης υποχρεούται στην εξόφληση κάθε οφειλής προς τον προηγούμενο Προμηθευτή για υπηρεσίες που του παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της καταγγελλόμενης Σύμβασης. Ο προηγούμενος Προμηθευτής δικαιούται να επιδιώξει με κάθε νόμιμο τρόπο την εξόφληση των ανωτέρω οφειλών". Τέλος, στον Κώδικα προβλέπονται ρυθμίσεις για τον Προμηθευτή Τελευταίου Καταφυγίου και Καθολικής Υπηρεσίας. Εξ άλλου, ο καταργηθείς με τον ανωτέρω Κώδικα έτους 2013 [βλ. άρθρο δεύτερο] προγενέστερος Κώδικας Προμήθειας έτους 2001, ο οποίος είχε εκδοθεί δυνάμει του ν. 2773/1999 [υ.α. 4524/2001 (Β' 270)], μετά και τις τροποποιήσεις διατάξεών του, όριζε στο άρθρο 7 ότι: "Ο Προμηθευτής επιλέγει ελεύθερα τους Επιλέγοντες Πελάτες με τους οποίους συναλλάσσεται, εκτός εάν πρόκειται για τη ΔΕΗ

ή άλλο Μεγάλο Προμηθευτή ...”, στο άρθρο 10 ότι: “1. Η αλλαγή Προμηθευτή επιτρέπεται έπειτα από προηγούμενη καταγγελία της σύμβασης προμήθειας και δεν μπορεί να παρεμποδιστεί εξ αιτίας μη εξόφλησης χρεώσεων που έχουν επιβληθεί. Ο αρχικός Προμηθευτής δικαιούται σε περίπτωση αλλαγής να επιδιώξει την εξόφληση των χρεώσεων που έχει επιβάλει σε Επιλέγοντα Πελάτη με κάθε νόμιμο τρόπο ... 3. Η αλλαγή Προμηθευτή Τελευταίου Καταφυγίου επιτρέπεται οποτεδήποτε ... Ο Προμηθευτής Τελευταίου Καταφυγίου δικαιούται να επιδιώξει την εξόφληση των χρεώσεων που έχει επιβάλει στον Πελάτη με κάθε νόμιμο τρόπο ...” [όπως η παρ. 3 προστέθηκε με υ.α. έτους 2012 (Β’ 97)], στο άρθρο 11 ότι: η σύμβαση προμήθειας κατ’ αρχήν καταγγέλλεται ελευθέρως από τα συμβαλλόμενα μέρη [παρ. 11]· εάν ορισμένη χρέωση καταστεί ληξιπρόθεσμη, ο προμηθευτής, μετά πάροδο 30 ημερών, έχει το δικαίωμα να κοινοποιήσει όχληση υπερημερίας στον Επιλέγοντα Πελάτη, τάσσοντάς του προθεσμία για την εξόφληση της χρέωσης· εάν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, έχει το δικαίωμα να καταγγείλει αμέσως τη σύμβαση και να απαιτήσει από τον Διαχειριστή του Συστήματος ή του Δικτύου να προβούν σε αποσύνδεση ή απενεργοποίηση, ως προς τον συγκεκριμένο πελάτη [παρ. 12], και στο άρθρο 14, που αφορούσε ειδικώς την ΔΕΗ, ότι: “Η ΔΕΗ μπορεί να καταγγείλει σύμβαση προμήθειας με Επιλέγοντα Πελάτη μόνο όταν αυτός δεν εκπληρώνει τις χρηματικές του υποχρεώσεις από τη σύμβαση ή παραβαίνει άλλους ουσιώδεις έγκυρους συμβατικούς όρους” [παρ. 4]· εάν μετά την έγκυρη, κατά την ανωτέρω διάταξη, καταγγελία από την ΔΕΗ, ο πελάτης εκπληρώσει τις χρηματικές ή άλλες υποχρεώσεις του και υποβάλει πρόσκληση για σύναψη νέας σύμβασης, η προσφορά της ΔΕΗ μπορεί να περιλαμβάνει συμπληρωματικούς όρους [παρ. 5].

12. Επειδή, κατά την προπαρασκευαστική διαδικασία για την έκδοση του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας έτους 2013, το ζήτημα της διαχείρισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών προς

προμηθευτές, που δραστηριοποιούνται στην λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, αποτέλεσε αντικείμενο της δημόσιας διαβούλευσης. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν, ειδικότερα, τα εξής ως προς την διαδικασία έκδοσης του ως άνω Κώδικα: (Α) Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις Προτάσεις της ΡΑΕ Ιουλίου 2011: Η διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών παρουσιάζει αυξανόμενη δυσχέρεια, υπό την δυσμενή οικονομική συγκυρία, οι δε συνέπειες είναι, αφενός, άμεσες και αφορούν την οικονομική βιωσιμότητα των προμηθευτών και, αφετέρου, έμμεσες, καθόσον επηρεάζουν τη διαμόρφωση των τιμολογίων για τους καταναλωτές, οι οποίοι, ενδεχομένως, καλύπτουν το επιπλέον κόστος που δημιουργεί η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών. Στη δημόσια διαβούλευση, προτάθηκαν εναλλακτικά σενάρια για τη διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και οι προτάσεις αξιολογήθηκαν από την ΡΑΕ. Στις προτάσεις, που έγιναν τελικώς δεκτές, περιλαμβάνονται: (α) το δικαίωμα του προμηθευτή να απορρίπτει την αίτηση για προσφορά προμήθειας, λόγω ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών του αιτούντος, όχι μόνο στον ίδιο τον προμηθευτή, αλλά και σε άλλο προμηθευτή [βλ. σχετική ρύθμιση στο άρθρο 28 παρ. 1 του Κώδικα], (β) η δυνατότητα του προμηθευτή να αυξήσει το ποσό της εγγύησης για πελάτη με ιστορικό ληξιπρόθεσμων οφειλών [βλ. σχετική ρύθμιση στο άρθρο 20 παρ. 2 του Κώδικα], (γ) η υποχρέωση του πελάτη να προσκομίζει, με την αίτηση για προσφορά, τον τελευταίο εκκαθαριστικό λογαριασμό του, ώστε να εξακριβώνεται η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών [βλ. σχετική ρύθμιση στο άρθρο 15 παρ. 2 του Κώδικα]. Οι προμηθευτές έθεσαν, επίσης, υπόψη της ΡΑΕ τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του μηχανισμού για απενεργοποίηση/αποσύνδεση της παροχής, όταν επιχειρείται η χρήση του μηχανισμού αυτού για την εξόφληση οφειλών, και την πρακτική πελατών με ληξιπρόθεσμες οφειλές, να επιλέγουν άλλον προμηθευτή, χωρίς προηγουμένως να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους. Προς αντιμετώπιση δε των ζητημάτων, πρότειναν τη δημιουργία ενός κοινού αρχείου για τη

συμπεριφορά των πελατών, το οποίο θα τηρείται από τον Διαχειριστή. Η ΡΑΕ διατύπωσε επιφυλάξεις για τη λύση αυτή, επισημαίνοντας ότι οι προμηθευτές θα πρέπει να υποβάλουν σχετικό αίτημα στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και να τεκμηριώσουν ότι: (i) ο επιχειρηματικός κίνδυνος που αναλαμβάνουν με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές είναι τόσο υψηλός, ώστε να απειλείται η εύρυθμη λειτουργία του συγκεκριμένου επιχειρηματικού κλάδου, (ii) το αποτέλεσμα δεν δύναται να επιτευχθεί με άλλα μέσα (iii) και, ως εκ τούτου, το μέτρο είναι αναγκαίο. Ως εναλλακτική λύση, η ΡΑΕ πρότεινε την “επισήμανση χρέους (debt flagging)”, μηχανισμό σύμφωνα με τον οποίο ο νέος προμηθευτής αποφασίζει τελικώς εάν θα δεχθεί το αίτημα του πελάτη, ή την “απαγόρευση αλλαγής προμηθευτή (debt blocking)”, όπου ο πελάτης πρέπει να αποπληρώσει τις οφειλές του, πριν ανακτήσει το δικαίωμα αλλαγής προμηθευτή. Ως πλεονεκτήματα του μηχανισμού “απαγόρευσης” αναφέρονται: η σημαντική μείωση των επισφαλειών, καθόσον οι νέοι προμηθευτές δεν θα μπορούν να εγγράφουν αφερέγγυους πελάτες, η ανάπτυξη του ανταγωνισμού, με την είσοδο στην αγορά νέων προμηθευτών και την ενδεχόμενη βελτίωση της τιμολόγησης για τους φερέγγυους πελάτες, το παρεχόμενο στους πελάτες κίνητρο, να τακτοποιούν εγκαίρως τους λογαριασμούς τους, και η ευχέρεια ελέγχου από τον Διαχειριστή. Ως μειονεκτήματα δε, επισημαίνονται τα ακόλουθα: Η απαγόρευση αλλαγής προμηθευτή δεν θα επιλύσει το πρόβλημα των επισφαλών απαιτήσεων, αντιθέτως, εξαναγκάζοντας τον πελάτη να παραμείνει στον συγκεκριμένο προμηθευτή, ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του χρέους και όχι την αποπληρωμή του· η εφαρμογή του μηχανισμού “ενδεχομένως είναι αντίθετη με την Οδηγία 2009/72”, τόσο ως προς την προστασία των καταναλωτών, όσο και διότι, παρέχοντας στον προμηθευτή “την εξουσία να ασκήσει βέτο στην αλλαγή, δημιουργεί ισχυρά εμπόδια εισόδου στην αγορά νέων προμηθευτών”. αποτελεί, επίσης, αντικίνητρο για τη δημιουργία από τους προμηθευτές

εσωτερικών μηχανισμών αξιολόγησης και αποτελεσματικής πρόληψης του χρέους των πελατών τους. Ενόψει τούτων, η ΡΑΕ είχε προτείνει “την υιοθέτηση του μέτρου επισήμανσης χρέους και όχι της απαγόρευσης αλλαγής”, εκτιμώντας ότι θα περιορισθεί η πρακτική της σκόπιμης αλλαγής προμηθευτή (debt hopping). (B) Περαιτέρω, στις τελικές προτάσεις της ΡΑΕ του Νοεμβρίου 2012 “για την αναδιοργάνωση της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας”, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Η υπερφορολόγηση της ενέργειας και η συνεχιζόμενη χρήση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας, ως “σχεδόν αποκλειστικού μηχανισμού είσπραξης χρεώσεων και τελών υπέρ τρίτων, παντελώς άσχετων με την ηλεκτρική ενέργεια”, προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά, μεταξύ άλλων δε, “την εκτίναξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών της ΔΕΗ, την ασφυξία ρευστότητας στην ενεργειακή αγορά, τις μεγάλες καθυστερήσεις στην αποπληρωμή ηλεκτροπαραγωγών και προμηθευτών αερίου κ.ά.”. Η κοινωνική πολιτική του Κράτους δε, στον τομέα της ενέργειας, πρέπει να στηρίζεται σε ανάλυση κόστους/οφέλους, η κατανομή δε του προκύπτοντος κόστους να γίνεται με κριτήρια διαφανή και όχι αποσπασματικά.

13. Επειδή, με την προσβαλλόμενη απόφαση τροποποιούνται διατάξεις των άρθρων 21, 34 και 42 του ως άνω Κώδικα Προμήθειας έτους 2013. Ειδικότερα: (α) Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 21 αντικαθίσταται, ως εξής: “Ο Πελάτης δύναται οποτεδήποτε και αναίτια να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 42”. (β) Στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 34 προστίθεται εδάφιο, ως εξής: “Εφόσον, κατά τη διάρκεια των υπόλοιπων μηνών του έτους, ο Προμηθευτής, προβεί στην καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας, ή ο παλαιός Προμηθευτής υποβάλλει στον αντίστοιχο Διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης της παροχής λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών ή μη τήρησης, από πλευράς του Πελάτη, των όρων του διακανονισμού των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο Ευάλωτος Οικιακός

Πελάτης μεταπίπτει αυτόματα στο καθεστώς της Καθολικής Υπηρεσίας, χωρίς να προηγηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο διακοπή της ηλεκτροδότησής του". (γ) Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 42 αντικαθίσταται, ως εξής: "Ο Πελάτης δεν δύναται να προβεί σε καταγγελία της Σύμβασης, για άσκηση του δικαιώματος αλλαγής Προμηθευτή, εάν δεν έχει προηγουμένως εξοφλήσει ολοσχερώς τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του που απορρέουν από την αρχική Σύμβαση, ή, εάν δεν έχει πρώτα προβεί σε διακανονισμό των ληξιπρόθεσμων οφειλών του προς τον Προμηθευτή του, στο πλαίσιο της πολιτικής διακανονισμών που αυτός εφαρμόζει, εκτός εάν εμπίπτει στην παράγραφο 5 του άρθρου 34 του παρόντος [η παρ. 5 αφορά ευάλωτους οικιακούς πελάτες που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης ή έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας]. Ο παλαιός Προμηθευτής, σε περίπτωση μη τήρησης, από μεριάς του Πελάτη, των όρων του διακανονισμού των ληξιπρόθεσμων οφειλών, διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλλει στον αντίστοιχο Διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης της παροχής, ακόμη και εάν έχει συναφθεί σύμβαση προμήθειας με νέο Προμηθευτή". (δ) Η παράγραφος 4 του άρθρου 42 αντικαθίσταται, ως εξής: "Ο Πελάτης υποχρεούται στην εξόφληση κάθε οφειλής προς τον Προμηθευτή, με τον οποίο είχε ή έχει συμβατική σχέση. Ο Προμηθευτής οφείλει να επιδιώξει με κάθε νόμιμο τρόπο την εξόφληση των οφειλών του Πελάτη". Όπως αναφέρθηκε, η αιτούσα ζητεί την ακύρωση της προσβαλλομένης, καθ' ο μέρος με αυτήν αντικαταστάθηκαν το πρώτο εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του Κώδικα.

14. Επειδή, κατά την προπαρασκευή των επίδικων τροποποιήσεων του Κώδικα έλαβε χώρα εκ νέου διαβούλευση με τους δραστηριοποιούμενους στην λιανική αγορά προμηθευτές. Ειδικότερα: (Α) Στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της ΡΑΕ της 28.7.2015 εξετάσθηκε το αίτημα της ΔΕΗ για απαγόρευση της αλλαγής προμηθευτή στην περίπτωση ληξιπρόθεσμων οφειλών του πελάτη προς τον προηγούμενο

προμηθευτή, διατυπώθηκε δε, από το επιστημονικό προσωπικό της Αρχής, η ακόλουθη άποψη: Το αίτημα δεν πρέπει να γίνει αποδεκτό, διότι: (α) αντίκειται “στο πνεύμα της σχετικής οδηγίας που προσβλέπει στην ελεύθερη μετακίνηση των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας”, (β) αντίκειται στην θεμελιώδη αρχή της συμβατικής ελευθερίας, (γ) δεν αντιμετωπίζεται το πρόβλημα, καθόσον αυξάνονται περαιτέρω οι ανεξόφλητες οφειλές του πελάτη προς τον προμηθευτή του, (δ) το πρόβλημα πρέπει να αντιμετωπισθεί με την χρήση των δυνατοτήτων που έχουν ήδη οι προμηθευτές, καθώς τα στοιχεία δείχνουν ότι “ενώ ο αριθμός των οφειλών αυξάνεται, ο αριθμός των ... εντολών απενεργοποίησης μετρητή λόγω χρέους έχει μειωθεί”. Ο Πρόεδρος της ΡΑΕ διατύπωσε την άποψη ότι η μη εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η μετακίνηση καταναλωτών με ληξιπρόθεσμες οφειλές σε άλλους προμηθευτές δεν εξυπηρετεί την ανάπτυξη και την απελευθέρωση της λιανικής αγοράς και ότι πρέπει να εξευρεθεί η χρυσή τομή σε ένα πρόβλημα που λαμβάνει διαστάσεις. Όπως ανέφερε: “Η αρχή της ελεύθερης επιλογής προμηθευτή θα πρέπει να τηρηθεί ακόμα και στην περίπτωση ληξιπρόθεσμων οφειλών”, αλλά να ληφθεί μέριμνα για την αποτελεσματική είσπραξη των οφειλομένων, μεταξύ άλλων με διακανονισμούς. “η δημιουργία ληξιπρόθεσμων οφειλών σε έναν προμηθευτή και η ελεύθερη μετακίνηση του καταναλωτή σε άλλον προμηθευτή χωρίς καμία δέσμευση για την εξόφληση των οφειλών, ενδεχομένως κατά συστηματικό τρόπο και ως στρατηγική του επιλογή για την αποφυγή καταβολής των οφειλομένων ... προκαλεί ασφυξία ταμειακής ρευστότητας στην ενεργειακή αγορά, καθώς οι προμηθευτές δεν δύνανται, λόγω αλλαγής της συμβατικής σχέσης ... να πιέσουν αποτελεσματικά για την είσπραξη ... Επιπροσθέτως, ο εκάστοτε νέος προμηθευτής αυξάνει αναπόφευκτα τον επιχειρηματικό του κίνδυνο, αποδεχόμενος πελάτες με ... ανεξόφλητες οφειλές ... [λόγω της δυσμενούς οικονομικής συγκυρίας] όλοι ανεξαιρέτως οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας αντιμετωπίζουν δυσχέρειες στην αποτελεσματική

συλλογή των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών τους ... είναι σκόπιμη η περαιτέρω διερεύνηση του ζητήματος με βάση και τις πρακτικές άλλων χωρών ...". Στην ως άνω συνεδρίαση της 28.7.2015, η Ολομέλεια της ΡΑΕ αποφάσισε, ομόφωνα: (α) να γίνει "σύσταση προς όλους τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας να μην προβαίνουν σε κατάρτιση συμβάσεων με πελάτες χωρίς να ελέγχουν την εξόφληση ... του προηγούμενου προμηθευτή" και (β) να διενεργηθεί έρευνα για το εφαρμοζόμενο στα λοιπά κράτη-μέλη πλαίσιο, ανέβαλε δε την οριστική κρίση της. Η απόφαση αυτή γνωστοποιήθηκε στους Προμηθευτές, με τα από 12.8.2015 και 28.8.2015 έγγραφα του Προέδρου της Αρχής, στα οποία επισημαίνονται οι ήδη παρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 48 του ν. 4001/2011 και των άρθρων 20, 28, 39 και 42 του Κώδικα Προμήθειας και απευθύνεται σύσταση (α) να τηρούνται οι διατάξεις αυτές, "που αποτελούν ενδεδειγμένα προληπτικά μέτρα για τη μείωση επιχειρηματικού κινδύνου ... και την αποφυγή διόγκωσης τυχόν ανεξόφλητων οφειλών", και (β) να αποφεύγεται η αθέμιτη πρακτική της προσέλκυσης πελατών με ληξιπρόθεσμες οφειλές. (Β) Ακολούθως, η ΡΑΕ, αφού επεσήμανε εκ νέου την "άμεση ανάγκη για την αποτελεσματική διαχείριση του θέματος των ληξιπρόθεσμων οφειλών των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας", "την εκτίναξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών, κυρίως προς τον δεσπίζοντα Προμηθευτή ΔΕΗ ΑΕ", που τείνει "να προκαλέσει ασφυξία ταμειακής ρευστότητας στην ενεργειακή αγορά και στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον", και την αναγκαιότητα "οργάνωση[ς] μηχανισμού συστηματικής παρακολούθησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών [και] εφαρμογή[ς] της κείμενης νομοθεσίας" εκ μέρους των προμηθευτών, έθεσε σε δημόσια διαβούλευση τις εξής τρεις εναλλακτικές προτάσεις, κατά το άρθρο 138 του ν. 4001/2011: (α) εάν ο προμηθευτής ενημερώσει τον αρμόδιο Διαχειριστή για την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών, αναστέλλεται η δυνατότητα αλλαγής εκπροσώπησης για τον συγκεκριμένο πελάτη και επανενεργοποιείται, όταν εξοφληθούν οι οφειλές. (β) Η

αναστολή αλλαγής προμηθευτή εφαρμόζεται εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, και ειδικότερα, (β1) εάν η ληξιπρόθεσμη οφειλή υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο, ανάλογα με την κατηγορία του πελάτη, (β2) όταν, ανεξαρτήτως του ύψους της ληξιπρόθεσμης οφειλής, έχει ήδη προηγηθεί εντολή απενεργοποίησης του μετρητή φορτίου από τον υφιστάμενο προμηθευτή προς τον αρμόδιο Διαχειριστή ή έχει ήδη διακοπεί/απενεργοποιηθεί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών. (γ) Δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή, κατόπιν διακανονισμού για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, και παροχή, ταυτοχρόνως, στον προηγούμενο προμηθευτή του δικαιώματος να υποβάλει εντολή απενεργοποίησης της παροχής, σε περίπτωση μη τήρησης από τον πελάτη των όρων του διακανονισμού. (Γ) Τελικώς, η ΡΑΕ, αφού έλαβε υπόψη τις διατυπωθείσες κατά τη δημόσια διαβούλευση θέσεις, καθώς και τα ισχύοντα σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ, στη συνεδρίαση της 12.11.2015 γνωμοδότησε υπέρ των εξής τροποποιήσεων των άρθρων 18, 21, 34 και 42 του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας: (1) Προσθήκη στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του ακόλουθου εδαφίου: "Για το χρονικό διάστημα από 01.01.2016 έως 31.12.2016 ο Πελάτης δεν δύναται να προβεί σε καταγγελία της Σύμβασης εάν δεν έχει προηγουμένως εξοφλήσει ολοσχερώς τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του που απορρέουν από την αρχική Σύμβαση, εκτός αν εμπίπτει στην παράγραφο 5 του άρθρου 34 του παρόντος". (2) Τροποποίηση της παραγράφου 4 του άρθρου 42, ως εξής: "Ο Πελάτης υποχρεούται στην εξόφληση κάθε οφειλής προς τον Προμηθευτή. Ο Προμηθευτής οφείλει να επιδιώξει με κάθε νόμιμο τρόπο την εξόφληση των οφειλών του Πελάτη". (3) Προσθήκη στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 της φράσης: "με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 42". (4) Προσθήκη στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 34 του ακόλουθου εδαφίου: "Εφόσον ο Προμηθευτής προβεί στην καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας κατά τη διάρκεια των υπόλοιπων μηνών του έτους 2016, ο

Ευάλωτος Οικιακός Καταναλωτής μεταπίπτει αυτόματα στο καθεστώς της Καθολικής Υπηρεσίας, χωρίς να προηγηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο διακοπή της ηλεκτροδότησής του", και (5) Προσθήκη στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 18 του ακόλουθου εδαφίου: "Η υπό (α) διάταξη της παραγράφου δεν ισχύει για το χρονικό διάστημα από 1.1.2016 έως 31.12.2016". Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση αυτή, η απαγόρευση αλλαγής Προμηθευτή, στην περίπτωση μη ολοσχερούς εξόφλησης των οφειλών του Πελάτη [με εξαίρεση τους Πελάτες που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης και έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας], προτείνεται να εφαρμοσθεί για χρονικό διάστημα ενός έτους, από 1.1.2016 έως 31.12.2016, "προκειμένου να καταστεί δυνατό να εφαρμοσθούν τα αναγκαία, εκ μέρους των Προμηθευτών, μέτρα και δράσεις για την αποτελεσματική διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών και τη βελτίωση της εισπραξιμότητας των οφειλών των Πελατών τους και στο τέλος του 2016 να επανεξετασθούν τα αποτελέσματα της εφαρμογής του [μέτρου]". Το ανωτέρω μέτρο θεωρήθηκε ως εύλογο από την Αρχή, η οποία οφείλει "να διασφαλίζει τη λειτουργία της αγοράς κατά τρόπο αφενός ασφαλή και απρόσκοπτο, αφετέρου βιώσιμο και λειτουργικό, προκειμένου να μην υπάρχει ανεξέλεγκτη διόγκωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των καταναλωτών και δυσλειτουργίες στην αγορά ενέργειας με την 'αποθεματοποίηση επισφαλειών και χρεών' στους Προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας". Ακολούθως εκδόθηκε η προσβαλλομένη, με τις ως άνω τροποποιήσεις.

15. Επειδή, όπως εκτέθηκε, ο Κώδικας Προμήθειας έτους 2013, όπως ίσχυε πριν από τις επίδικες τροποποιήσεις, περιείχε ήδη ρυθμίσεις για τα σχετιζόμενα με τη διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών προς τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας ζητήματα, ειδικότερα δε προέβλεπε ότι με την αίτηση του υποψήφιου πελάτη για σύναψη σύμβασης προμήθειας υποβάλλεται αντίγραφο του τελευταίου εκκαθαριστικού λογαριασμού [άρθρο 15], ότι ο προμηθευτής δικαιούται να

καταγγείλει τη σύμβαση λόγω υπερημερίας του πελάτη ως προς την εξόφληση των οφειλών του, ότι στη σύμβαση καθορίζονται οι συνέπειες της υπερημερίας λόγω μη εμπρόθεσμης εξόφλησης του λογαριασμού και δύναται να περιλαμβάνεται “[ρ]ητή πρόβλεψη περί παροχής συγκατάθεσης του πελάτη για την παροχή πληροφοριών σε τρίτους προμηθευτές σχετικά με την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών ή τυχόν εντολών απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών ... στο πλαίσιο επεξεργασίας αίτησης του πελάτη για αλλαγή προμηθευτή” [άρθρο 18], ότι το ποσό της εγγύησης δύναται να αναπροσαρμόζεται κατά την διάρκεια ισχύος της Σύμβασης, “σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης καθυστέρησης του πελάτη στην εξόφληση των λογαριασμών του”, ότι η εγγύηση καταπίπτει υπέρ του προμηθευτή σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης από τον προμηθευτή λόγω μη εξόφλησης ληξιπρόθεσμων οφειλών [άρθρο 19], ότι, επί υπερημερίας ως προς την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο προμηθευτής δύναται να καταγγείλει τη σύμβαση και να προχωρήσει σε ενέργειες προς τον αρμόδιο Διαχειριστή για την παύση εκπροσώπησης μετρητή του πελάτη του [άρθρο 21], ότι ο προμηθευτής δεν υποχρεούται να δεχθεί την αίτηση προμήθειας εάν υφίστανται ληξιπρόθεσμες οφειλές του αιτούντος προς συγκεκριμένο προμηθευτή, απορρέουσες από προηγούμενη σύμβαση μεταξύ τους, ή ληξιπρόθεσμες οφειλές προς οποιονδήποτε άλλο προμηθευτή, ή εάν ο αιτών δεν προσκομίζει αντίγραφο του τελευταίου λογαριασμού κατανάλωσης ή εάν έχει υποβληθεί εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών του πελάτη [άρθρο 28], ότι, πλην εξαιρέσεων, ο προμηθευτής έχει το δικαίωμα να υποβάλει στον αρμόδιο Διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης του μετρητή φορτίου, λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών, ή να καταγγείλει τη Σύμβαση [άρθρα 34 και 39] και ότι ο πελάτης υποχρεούται στην εξόφληση κάθε οφειλής προς τον προηγούμενο προμηθευτή για υπηρεσίες παρασχεθείσες στο πλαίσιο της

καταγγελλόμενης από τον πελάτη σύμβασης, ο δε προηγούμενος Προμηθευτής δικαιούται να επιδιώξει με κάθε νόμιμο τρόπο την εξόφληση των ανωτέρω οφειλών [άρθρο 42]. Εξ άλλου, όπως προκύπτει από την προπαρασκευαστική διαδικασία για την έκδοση της προσβαλλομένης: (α) δεν αποδεικνύεται η συστηματική χρήση των ως άνω δυνατοτήτων, που παρέχονται στους προμηθευτές από τον Κώδικα για την αποτελεσματική είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών των πελατών τους, (β) διατυπώθηκαν, από το επιστημονικό προσωπικό της ΡΑΕ και κατά τη δημόσια διαβούλευση, επιφυλάξεις για την αποτελεσματικότητα του μέτρου debt blocking, λόγω του κινδύνου περαιτέρω αύξησης των ανεξόφλητων οφειλών του πελάτη προς τον προμηθευτή του, και (γ) στις προτάσεις της ΡΑΕ, το μέτρο της απαγόρευσης αλλαγής προμηθευτή προβλέπεται να εφαρμοσθεί για περιορισμένο μόνο διάστημα, ενός έτους, ώστε να γίνει χρήση των ήδη υφισταμένων λοιπών δυνατοτήτων από τους προμηθευτές και να επαναξιολογηθεί η αναγκαιότητά του στο τέλος της περιόδου αυτής, όχι δε ως πάγια ρύθμιση.

16. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, ως προς τις πληττόμενες ρυθμίσεις της, έχει εκδοθεί καθ' υπέρβαση των εξουσιοδοτικών διατάξεων των άρθρων 51 και 138 του ν. 4001/2011, διότι δεν ρυθμίζει ειδικότερο θέμα, αλλά περιορίζει το δικαίωμα αλλαγής προμηθευτή, κατά τρόπο μη συμβατό με τις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου και της οδηγίας 2009/72/ΕΚ. Προβάλλεται, επίσης, ότι οι επίδικες ρυθμίσεις, καταλαμβάνουσες και ήδη καταρτισθείσες συμβατικές σχέσεις, όπως εν προκειμένω η σχέση της αιτούσας με την ΔΕΗ ΑΕ, αντίκειται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει την ελευθερία διαμόρφωσης των συμβάσεων και την τήρηση, εκ μέρους των συμβαλλομένων, των συμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους· και τούτο διότι επεμβαίνουν στον συμβατικό δεσμό χωρίς να συντρέχουν σοβαροί λόγοι δημοσίου συμφέροντος. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι, εν πάση περιπτώσει, παραβιάζεται η αρχή

της αναλογικότητας, καθόσον θεσπίζεται επαχθέστατο μέτρο, που περιορίζει υπέρμετρα το δικαίωμα των καταναλωτών να επιλέγουν τον προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς τούτου να είναι αναγκαίο, καθόσον η εφαρμογή των λοιπών ρυθμίσεων του Κώδικα Προμήθειας για τη διαχείριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των καταναλωτών αποτελεί ηπιότερο μέσο, επαρκές για την επίτευξη του σκοπούμενου αποτελέσματος.

17. Επειδή, οι προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 4001/2011 ορίζουν ότι "οι επιλέγοντες πελάτες έχουν δικαίωμα ελεύθερης επιλογής Προμηθευτή", χωρίς, πάντως, να απαλλάσσονται από την τήρηση των συμβατικών τους δεσμεύσεων, ότι οι όροι της σύμβασης προμήθειας πρέπει να είναι συμβατοί με τις αρχές της καλής πίστης και με τα συναλλακτικά ήθη και εν γνώσει του πελάτη πριν από τη σύναψη της σύμβασης [άρθρο 47], ότι ο προμηθευτής δικαιούται να αρνηθεί τη σύναψη σύμβασης με συγκεκριμένο πελάτη, "εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι, όπως η ύπαρξη ληξιπρόθεσμων οφειλών του πελάτη προς άλλον προμηθευτή" [άρθρο 48], και ότι με τους Κώδικες Προμήθειας ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία αλλαγής προμηθευτή, οι υποχρεώσεις του προμηθευτή και του πελάτη κατά τη διαδικασία αλλαγής προμηθευτή, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των προμηθευτών και των πελατών κατά την εκπλήρωση των εκατέρωθεν συμβατικών δεσμεύσεων, η διαδικασία χειρισμού των ληξιπρόθεσμων οφειλών και "οι περιπτώσεις στις οποίες επιτρέπεται να διακόπτεται η προμήθεια, ιδίως, όταν ο πελάτης είναι υπερέμμερος ως προς την καταβολή του τιμήματος" [άρθρα 51 και 138]. Οι ανωτέρω διατάξεις του ν. 4001/2011 κατοχυρώνουν μεν το κατ' αρχήν δικαίωμα ελεύθερης επιλογής προμηθευτή, δεν αποκλείουν, όμως, τη θέσπιση, με τους εκδιδόμενους δυνάμει των άρθρων 51 και 138 του ίδιου νόμου Κώδικες, ρυθμίσεων που εισάγουν περιορισμούς στο δικαίωμα αλλαγής προμηθευτή, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές, περιοριστικές της συμβατικής ελευθερίας, ρυθμίσεις δεν αντίκεινται στην αρχή της

αναλογικότητας. Συνεπώς, σύμφωνα με την κρατήσασα γνώμη, υπό την επιφύλαξη ότι τηρείται η αρχή της αναλογικότητας [βλ. αμέσως κατωτέρω], ρυθμίσεις όπως οι θεσπισθείσες με την προσβαλλομένη δύνανται, κατ' αρχήν, να έχουν ως έρεισμα τις διατάξεις των άρθρων 51 και 138 του ν. 4001/2011. Κατά τη γνώμη, όμως, της Προέδρου, με την οποία συντάχθηκε και η Πάρεδρος Ευστ. Σκούρα, ο ν. 4001/2011 κατοχυρώνει το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής προμηθευτή, προβλέπει ότι οι όροι της σύμβασης πρέπει να είναι εκ των προτέρων γνωστοί στον πελάτη και ρυθμίζει τις συνέπειες της ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών του πελάτη προς τον προμηθευτή, ορίζοντας ότι η προμήθεια διακόπτεται, όταν ο πελάτης είναι υπερήμερος ως προς την καταβολή του τιμήματος, και ότι ο νέος προμηθευτής δικαιούται να αρνηθεί τη σύναψη σύμβασης με συγκεκριμένο πελάτη, που έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς άλλον προμηθευτή, χωρίς να προβλέπει απαγόρευση αλλαγής προμηθευτή για τον πελάτη με ανεξόφλητες οφειλές· ενόψει των ρυθμίσεων αυτών του νόμου, δεν δύναται ο κανονιστικός νομοθέτης να θεσπίσει, το πρώτον, απαγόρευση αλλαγής προμηθευτή, δυνάμει των εξουσιοδοτικών διατάξεων των άρθρων 51 και 138, εισάγοντας, χωρίς σχετική πρόβλεψη στον νόμο, δραστικό περιορισμό της συνταγματικώς κατοχυρωμένης αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων. Συνεπώς, σύμφωνα με τη γνώμη αυτή, οι επίδικες ρυθμίσεις δεν βρίσκουν έρεισμα στα άρθρα 51 και 138 του ν. 4001/2011, προεχόντως για τον λόγο αυτό.

18. Επειδή, οι επίδικες τροποποιήσεις του Κώδικα Προμήθειας, με τις οποίες προβλέπεται ότι ο πελάτης, ο οποίος δεν έχει προηγουμένως εξοφλήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές του προς τον προμηθευτή ή δεν έχει προβεί σε σχετικό διακανονισμό, δεν δύναται να ασκήσει το δικαίωμα αλλαγής προμηθευτή, πλην ορισμένων εξαιρέσεων, και ότι εάν δεν τηρηθούν οι όροι του διακανονισμού, ο παλαιός προμηθευτής μπορεί να ζητήσει από τον Διαχειριστή την απενεργοποίηση της παροχής, εισάγουν περιορισμό στη συμβατική ελευθερία επιλογής προμηθευτή ηλεκτρικής

ενέργειας. Ο περιορισμός αυτός αποβλέπει, πράγματι, στην ικανοποίηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος, και συγκεκριμένα στην ανάσχεση της διόγκωσης των ανεξόφλητων οφειλών των καταναλωτών προς τους προμηθευτές και στην αποτροπή της καταχρηστικής μετακίνησης των μη συμμορφούμενων προς τις συμβατικές υποχρεώσεις τους καταναλωτών προς άλλους προμηθευτές· τούτο δε, ενόψει της δυσλειτουργίας που προκαλούν τα φαινόμενα αυτά στην ενεργειακή αγορά, με σοβαρές δυσμενείς συνέπειες στην ταμειακή ρευστότητα και στην εν γένει βιωσιμότητα των προμηθευτών και στις εντεύθεν συνθήκες διαμόρφωσης των τιμολογίων. Ακόμη, όμως, και εάν θεωρηθούν πρόσφορα τα ως άνω μέτρα, ως μέσο πίεσης προς τους καταναλωτές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν από την μη εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών [βλ. σχετικώς τις δεσμεύσεις για τον προμηθευτή τελευταίου καταφυγίου, καθώς τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται στις προτάσεις της ΡΑΕ], πάντως, δεν προκύπτει ότι τα μέτρα αυτά είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, ότι, δηλαδή, ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί αποτελεσματικά με την συστηματική εφαρμογή των διατάξεων που είχαν ήδη θεσπισθεί, για την αντιμετώπιση του αυτού προβλήματος, στον Κώδικα Προμήθειας έτους 2013 προ των επίδικων τροποποιήσεων. Εν πάση δε περιπτώσει, η εισαγωγή των περιορισμών αυτών ως πάγιας ρύθμισης, και δη χωρίς διάκριση, αναλόγως του ύψους των ανεξόφλητων οφειλών, σε συνάρτηση με την κατηγορία στην οποία εντάσσεται ο πελάτης, και κατ' αντίθεση προς την οικεία γνωμοδότηση της ΡΑΕ, σύμφωνα με την οποία οι πρόσθετοι περιορισμοί της ελευθερίας αλλαγής προμηθευτή προτείνεται να εφαρμοσθούν για περιορισμένο χρονικό διάστημα και να επαναξιολογηθούν στη συνέχεια, παρίσταται ως δυσανάλογη, εν σχέσει προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Συνεπώς, όπως βασίμως προβάλλεται, οι επίδικες τροποποιήσεις του Κώδικα Προμήθειας παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας και είναι, για τον λόγο αυτό, μη νόμιμες. Κατά τη γνώμη, όμως, του Συμβούλου Κων. Πισπιρίγκου, ο

λόγος περί παράβασης της αρχής της αναλογικότητας πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Ειδικότερα, οι επίδικες ρυθμίσεις θεσπίζονται, επί τη βάσει γενικών και αντικειμενικών κριτηρίων, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και είναι πρόσφορες για την εξυπηρέτηση του σκοπού στον οποίο αποβλέπουν, χωρίς να υπερβαίνουν, και μάλιστα προδήλως, το απαραίτητο για τον σκοπό αυτό μέτρο: και τούτο, διότι από την απαγόρευση καταγγελίας της σύμβασης προμήθειας εξαιρούνται οι πελάτες με ληξιπρόθεσμες οφειλές που χρήζουν μηχανικής υποστήριξης ή έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας, ενώ, περαιτέρω, λαμβάνεται μέριμνα ώστε και οι λοιποί ευάλωτοι οικιακοί καταναλωτές να μην υφίστανται τη συνέπεια της διακοπή της ηλεκτροδότησης, ακόμη και όταν δεν τηρούν τους όρους του διακανονισμού.

19. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη ΑΠΕΗΛ/Γ/Φ1/οικ.177367/2016 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθ' ο μέρος με την απόφαση αυτή αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του Κώδικα Προμήθειας, παρέλκει δε, ως αλυσιτελής, η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως. Περαιτέρω, πρέπει να απορριφθούν οι ασκηθείσες παρεμβάσεις.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την ΑΠΕΗΛ/Γ/Φ1/οικ.177367/2016 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 1463/24.5.2016), καθ' ο μέρος με την απόφαση αυτή αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 21 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του "Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες" (Β' 832/9.4.2013).

Διατάσσει την απόδοση των καταβληθέντων παραβόλων, κατά το αιτιολογικό.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Επιβάλλει, συμμέτρως, στο Δημόσιο και στους παρεμβαίνοντες [ΔΕΗ ΑΕ και ΡΑΕ] τη δικαστική δαπάνη της αιτούσας, που ανέρχεται σε εννιακόσια είκοσι [920] ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 31 Ιανουαρίου 2019

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας

Μ. Καραμανώφ

Ι. Παπαχαραλάμπους

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2020.

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος

Μ. Καραμανώφ

Ι. Παπαχαραλάμπους

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, ...

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος